

Lokal læreplan i teater

(kjerneprogrammet)

1. INNLEDNING

Teater i kulturskolen er en arena for å få erfaring med teater som kunstuttrykk. Gjennom arbeidet med teater ønsker vi at elevene skal få oppleve skaperglede i den kreative prosessen, og i samspill med andre. Målet er at elevene skal utvikle forestillingsevne gjennom improvisasjon, rollelek, stemmebruk og kroppsspråk. Elevene skal også få kunnskap om ulike uttrykksformer og grunnleggende skuespillteknikker innenfor teaterfaget.

Det overordnede målet er å oppleve glede og mestring gjennom å skape og fremføre på teater i kulturskolen. Undervisningen tilpasses alder, ferdighet og progresjon i faget. Valg av lærestoff og arbeidsformer tar utgangspunkt i elevenes ståsted og forutsetninger innenfor hver enkelt gruppe. Gruppene arbeider målrettet fram mot en eller flere teaterforestillinger i løpet av skoleåret.

Prosesen fram mot forestilling er en viktig del av læringen i teaterfaget. Undervisningen bidrar til å fremme gode muntlige og sosiale ferdigheter på teaterscenen, som også kan være verdifulle for elevene i andre sammenhenger. Vi legger til rette for at hver enkelt elev kan få anerkjenne sin egenart, og samtidig videreutvikle sin egen identitet.

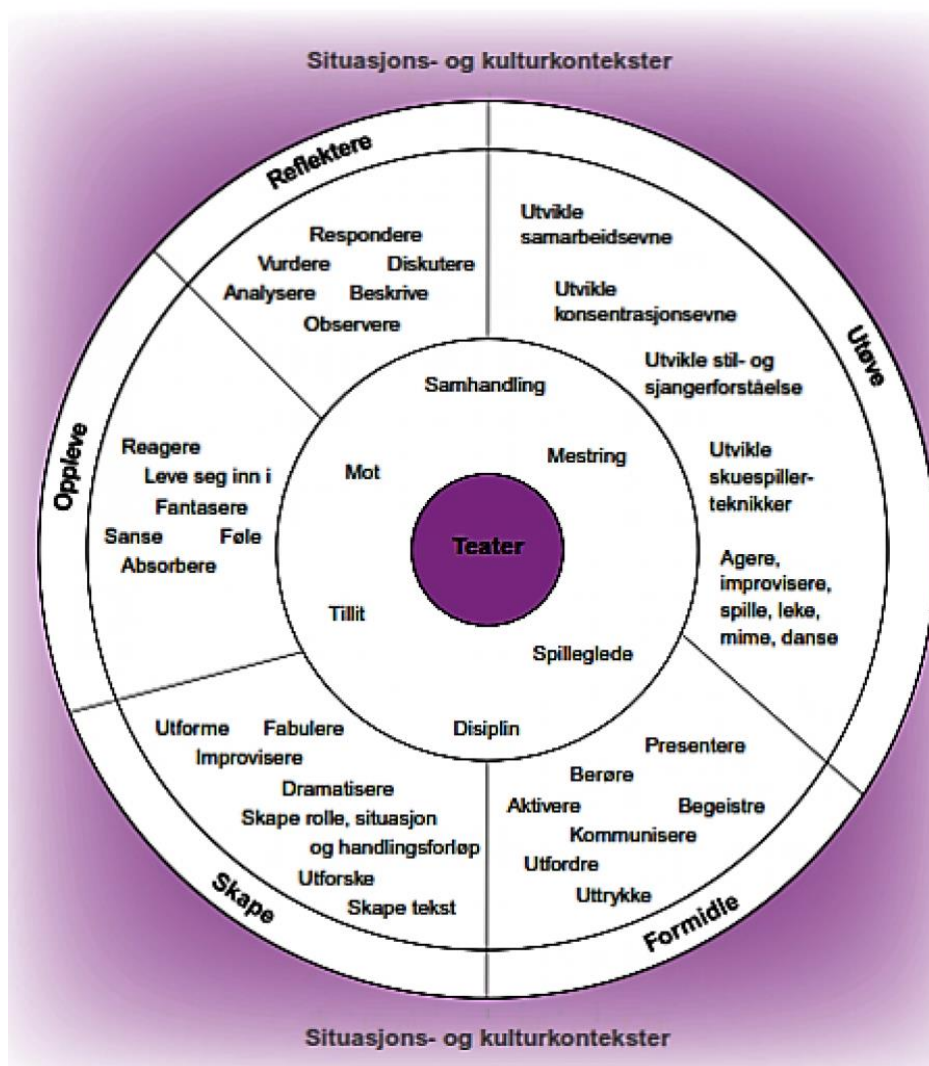
Fra teaterforestillingen «Tambar», Karmøy Kulturskoles barneteater, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)

2. OVERORDNET MÅL

Gjennom arbeidet med teater skal elevene

- o utvikle uttrykksevne, formsans og ferdigheter i å agere
- o kunne anvende teater som kommunikasjonsmiddel
- o oppleve mestringsglede og positiv egenutvikling
- o utvikle evne til kritisk tenkning, empati og lagspill
- o utvikle evne til å utforske fortid, nåtid og framtid
- o få muligheter til fordypning som kan danne grunnlag for høyere utdanning i teater
- o bli ressurspersoner som bidrar til et levende kulturliv

3. FAGHJUL

Faghjulet er hentet fra Rammeplan for kulturskolen, «Mangfold og fordypning» (Norsk kulturskoleråd 2016:84)

4. LÆRINGSMÅL

Teater i kulturskolen er organisert i tre forskjellige trinn etter elevenes alder: **Småtrinnet: 3. - 4. klasse, mellomtrinnet: 5. -7.klasse og ungdomstrinnet: 8. klasse – videregående skole.** Vi har derfor ulike læringsmål avhengig av hvilket trinn elevene går på. Disse læringsmålene vil bli konkretisert under hvert trinn. Samtidig har vi seks generelle læringsmål som er felles for de tre trinnene på teaterfaget i kulturskolen.

Generelle læringsmål i teaterfaget

- 1. Å lære eleven kunnskap om faguttrykk og begreper*
- 2. Å utvikle elevens konsentrasjonsevne*
- 3. Å lære eleven grunnleggende fysiske ferdigheter*
- 4. Å utvikle elevens samarbeidsevne*
- 5. Å lære eleven grunnleggende skuespillerteknikker*
- 6. Å lære eleven ulike uttrykksformer*

Fra teaterforestillingen «Tambar», Karmøy Kulturskoles barneteater, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)

Læringsmål for småtrinnet (3. - 4. klasse)

1. Å lære eleven kunnskap om faguttrykk og begreper som ...

- Blokkering
- Mime
- Improvisasjon
- Tablåbilder (forenklet til frysbilder)
- Koreografi
- Kostyme
- Rekvisitt
- Nivå
- Rytme og tempo
- Speiling
- Status

2. Å utvikle elevens konsentrasjonsevne gjennom ...

- Ulike teaterøvelser som styrker konsentrasjonsevnen
- Ta imot beskjed og regi fra lærer og medelever
- Observere, reflektere og gi tilbakemelding

3. Å lære eleven grunnleggende fysiske ferdigheter ved å ...

- Bevege seg på ulike måter
- Fortelle en historie med bruk av kroppsspråk (mime)
- Utforske de ulike nivåer med kroppen
- Plassering i forhold til andre for å lage gode scenebilder (unngå blokkering og passe på at det er «luft» i scenebildet)
- Komme fram til karakterenes fysiske uttrykk

4. Å utvikle elevens samarbeidsevne ved å ...

- Bevisstgjøre elevene på å være impulsive og ikke blokkere/sensurere seg selv og andre i den kreative prosessen. Både i lek, øvelser og visninger.
- La alle ta del i prosessen, bevisstgjøre dem på å lytte til andre sine forslag og ta avgjørelser i lag. Trening på å være flere regissører.

5. Å lære eleven enkle, grunnleggende skuespillerteknikker gjennom ...

- Stemmebruk
- Plassering på scenen
- Bevegelse (konkretisering)
- Utrykke ulike følelser
- Gi elevene enkle verktøy for organisering av visning. (Hvordan begynner vi en scene? Midterdel og avslutning - å ta imot applaus. Gi plass og ta plass, både med kropp og stemmebruk. Lære seg å dele opp en handling; først oppfatte, så reagere og til slutt handle)

6. Å lære eleven ulike uttrykksformer gjennom å ...

- Mime
- Improvisere
- Leke
- Dans og koreografi
- Sang
- Regler og rim
- Rollelek

Fra jubileumsforestillingen «Lykken er» i Karmøy Kulturskole, 2018 (foto: Motiejus Kurmis)

Læringsmål for mellomtrinnet (5. - 7. klasse)

1. Å lære eleven kunnskap om faguttrykk og begreper som ...

- Blokkering
- Mime
- Improvisasjon
- Frys
- Tablåbilder (forenklet til frys bilder)
- Koreografi
- Kostyme
- Rekvisitt
- Nivå
- Rytme og tempo
- Scenografi

- Speiling
- Status
- Karakterbygging
- Replikker
- Stemmebruk

2. *Å utvikle elevens konsentrasjonsevne gjennom ...*

- Ulike teaterøvelser som styrker konsentrasjonsevnen
- Ta imot beskjed og regi fra lærer og medelever
- Observere, reflektere og gi tilbakemelding
- Manusforståelse
- Replikk og læring av manus

3. *Å lære eleven grunnleggende fysiske ferdigheter ved å ...*

- Bevege seg på ulike måter
- Fortelle en historie med bruk av kroppsspråk (mime)
- Utforske de ulike nivåer med kroppen
- Plassering i forhold til andre for å lage gode scenebilder (unngå blokkering og passe på at det er «luft» i scenebildet)
- Komme fram til karakterenes fysiske uttrykk
- Utforske forskjellige måter å bruke stemmen på (styrke, klang, rytme osv.)

4. *Å utvikle elevens samarbeidsevne ved å ...*

- Bevisstgjøre elevene på å være impulsive og ikke blokkere/sensurere seg selv og andre i den kreative prosessen. Både i lek, øvelser og visninger.
- La alle ta del i prosessen, bevisstgjøre dem på å lytte til andre sine forslag og ta avgjørelser i lag. Trening på å være flere regissører.
- Forsterke hverandres karakter og status. (Eks: En skummel heks kan ikke være skummel i seg selv, det er de andre på scenen sin oppgave å gjøre henne til en skummel heks.)

5. *Å lære eleven enkle, grunnleggende skuespillerteknikker gjennom ...*

- Stemmebruk
- Plassering på scenen
- Bevegelse (konkretisering)
- Utrykke ulike følelser
- Gi elevene enkle verktøy for organisering av visning. (Hvordan begynner vi en scene? Midtdel og avslutning - å ta imot applaus. Gi plass og ta plass, både med kropp og stemmebruk. Lære seg å dele opp en handling; først oppfatte, så reagere og til slutt handle)

6. *Å lære eleven ulike uttrykksformer gjennom å ...*

- Mime

- Improvisere
- Leke
- Dans og koreografi
- Sang
- Regler og rim
- Replikker og dialog

Den store fargeslukeren, forestilling ved Karmøy Kulturskoles ungdomsteater, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)

Læringsmål for ungdomstrinnet (8. klasse - videregående)

1. Å lære eleven kunnskap om faguttrykk og begreper som ...

- Undertekst
- Tolkning
- Mål (delmål og hovedmål for karakteren i stykket)
- Regi
- Dramaturgi
- Teaterform og spillestil (absurd, abstrakt, tradisjonell)
- Karaktertrekk og rolleutvikling (Hva ønsker karakterene å oppnå, hvordan skal hun/han få oppnå målet sitt - hvilke metoder/virkemidler bruker du?)
- «Body-lead» (Lede bevegelsen med en bestemt kroppsdel)
- Lære om «teatermaskineriet». Hvordan teateret fungerer som institusjon og hvordan kunstnere samarbeider.

2. *Å utvikle elevens konsentrasjonsevne gjennom ...*

- Avanserte teaterøvelser ved bruk av hukommelse, memorering og fast bestemt mønstre
- Fortellerteknikker (retorikk; den indre teksten, legge trykk på bestemte plasser i teksten)
- Replikk og manus innøving
- Manusforståelse (symbolikk, tolkning, mål, mening, handling, tema, forsterkning, manipulering, stemning, osv.)

3. *Å trene elevens fysiske ferdigheter ved å ...*

- Utdype karakterens bevegelsesmønstre
- Utvikle mer avansert koreografi
- Band mime
- «Ta scenen» - Å nå ut til publikum ved hjelp av stemme, kroppsspråk, ansiktsuttrykk, energi og utstråling. Også de på bakerste rad skal få en god teateropplevelse / bli «truffet».

4. *Å utvikle elevens samarbeidsevne gjennom ...*

- Felles mål med forestillingen
- Refleksjon: Hva handler stykket om? Hva ønsker vi å formidle? Hva er tema? Felles forståelse rundt stykket.
- Dialog
- Gruppearbeid; Regissører for seg selv og andre.
- Delaktige dramaturger
- Forsterke hverandres karakter og status. (Eks: En skummel heks kan ikke være skummel i seg selv, det er de andre på scenen sin oppgave å gjøre henne til en skummel heks.)
- Felles uttrykk på scenen; scenografi, kostyme og rekvisitter.

5. *Å lære eleven ulike skuespillerteknikker ved bruk av ...*

- «Method acting» (ta utgangspunkt i dine egne erfaringer og opplever)
- «Stanislavski»
- «Grounded» (Stå fast på scenen, uten fikling og personlige gester, holdning. Ikke bryte ut av karakter, men trene på å være i rolle hele tiden)
- Pusteteknikker- avslapningsøvelser
- Teatersport
- Improvisasjon (fra idé til forestilling)

6. *Å lære eleven ulike uttrykksformer ved bruk av ...*

- Monolog
- Dialog
- Avansert mime (trenger ikke å være naturalistisk - men det kan være absurd, abstrakt, eller surrealistisk)
- Symbolikk

Den store fargeslukeren, forestilling ved Karmøy Kulturskoles ungdomsteater, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)

Lærerens ansvar

- Tilrettelegge og veilede elevene, både individuelt og i grupper
- Være tydelig, konkret og ha disiplin i undervisning
- Læreren skal sørge for god informasjonsflyt til elev/hjem. Det vil være tilbud om foreldremøte en gang i halvåret
- Bevisstgjøre eleven på målet (forestilling) (Trygghet, forberedt på prosessen)
- Få eleven til å forstå viktigheten av å fullføre et påbegynt prosjekt

Elevens ansvar

- Møte presist og forberedt
- Ha klær som de kan bevege seg i, teatersko og strikk i håret
- Svarte klær som kan brukes under forestillinger
- Følge retningslinjer og regler for undervisningen
- Melde om fravær
- Gode øvingsrutiner hjemme (kunne replikkene)
- Fullføre et påbegynt prosjekt
- Vise innsats og samarbeidsvilje i undervisningen

Foresattes ansvar

- Gode øvingsrutiner hjemme (hjelp med replikker)
- Sørge for at kulturskolen har riktig informasjon om eleven i SpeedAdmin (epost-adresse, telefonnummer og allergier osv.)
- Gi beskjed til lærer hvis eleven har særlige utfordringer
- Gi beskjed om fravær i god tid før undervisning
- Delta på foreldremøter, følge med på kulturskolens hjemmeside, SMS og e-post

Fra teaterforestillingerne «Tambar», Karmøy Kulturskoles barneteater, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)

5. INNHOLD

På teater i Karmøy Kulturskole arbeider vi med grunnleggende øvelser for å styrke og utvikle trygghet, selvtillit, konsentrasjon, kreativitet, rytme, uttrykk gjennom kropp og stemme, rolletolkning, karakterbygging og samarbeidsevne. Eksempler på slike øvelser og innhold for småtrinnet, mellomtrinnet og ungdomstrinnet er vist i læreplanens del om læringsmål. Gjennom lek, fantasi og improvisasjon arbeider vi fram en større produksjon hver vår, der vi blir kjent med teaterkunstens virkemidler. Vi spiller for skoler og barnehager i samarbeid med DKS Karmøy på dagtid, og vi har åpne forestillinger for publikum på kveldstid.

Det kan også bli tverrfaglige prosjekt i løpet av skoleåret, der flere elevgrupper i kulturskolen samarbeider på tvers av fag. Øving på valgt forestillingssted forekommer. I tillegg får elevene minst en felles profesjonell teateropplevelse i løpet av skoleåret. Elevene må også delta på noen helgesamlinger og ekstra øvingsøkter før forestillinger i hektiske perioder i kulturskolen. Dette vil bli kompensert med noe tidligere årsavslutning for teaterlevnene.

På større produksjoner har vi ofte samarbeid med ulike profesjonelle aktører, som f.eks. symfoniorkester, rappere, sjonglører, forfattere og andre innleide musikere og instruktører.

6. ARBEIDSFORMER OG ORGANISERING

Teater er for elever fra 3. klasse.

Undervisningstiden er 120 min en gang per uke.

Gruppestørrelse er maksimum 20 elever, fordelt på 2 lærere.

Elevene deles inn i grupper ut fra alder:

Småtrinnet: 3. - 4. klasse, mellomtrinnet: 5. -7.klasse og ungdomstrinnet: 8. klasse – videregående skole.

En generell undervisningstime i teater gjennomføres over to timer à 60 min. I den første timen jobber vi med oppvarming og fordypning i et valgt tema, ved hjelp av forskjellige teaterøvelser (for eksempel å mime, jobbe med rytme, osv.) I den andre timen øver vi på å spille teater, gjennom oppgaver som gjenspeiler øvelsene i første time. Elevene lager små teaterstykker selv, eller de jobber med en tekst gitt av lærer. Elevene viser for hverandre og gir tilbakemeldinger. Eksempler på arbeidsformer for hvert trinn er vist i delen om læringsmål.

Elevene får jevnlig tilbakemeldinger og vurderinger fra lærer underveis på timene i teater. I tillegg er forestillinger i kulturskolen både en læringsarena og et mål for arbeidet som gjøres på timene.

Produksjonsarbeid

I Karmøy Kulturskole arbeider vi fram mot en større produksjon / forestilling som vises på slutten av skoleåret. Flere teatergrupper blir slått sammen, f.eks. småtrinnet og mellomtrinnet. Vi har fire ensembler som utfører den samme forestillingen, ca. 4 -5 ganger hver. Elevene må ta seg fri to dager fra skolen, fordi vi spiller både skoleforestillinger og kveldsforestillinger. På grunn av dette blir skoleåret noe komprimert for teaterelvene.

7. VURDERING FOR LÆRING

Det blir holdt informasjonsmøte og utviklingssamtale i løpet av skoleåret. Foresatte får informasjon om tidspunkt for møte og samtaler fra lærer. I tillegg får elevene muntlige tilbakemeldinger fra lærer på undervisningstidene i faget. Foreldre blir invitert til de siste 30 min av en undervisningstime i de 8 småtrinns- og mellomtrinns-gruppene. Der viser vi først et glimt av forestillingen, deretter gir vi informasjon til foresatte.

8. LOKALER OG UTSTYR

For de større teaterproduksjonene i Karmøy Kulturskole vil vi prioritere ekstra ressurser til lys, lyd, scenografi, kostymer, sminke, markedsføring og animasjon.

© M.K.

Den store fargeslukeren, forestilling ved Karmøy Kulturskoles ungdomsteater, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)